



Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 1. srpnja 2022.
(OR. en)

10587/22

Međuinstitucijski predmet:
2022/0206(NLE)

EDUC 257
SOC 426
EMPL 285
JEUN 137

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	30. lipnja 2022.
Za:	Glavni tajnik Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2022) 316 final
Predmet:	Prijedlog PREPORUKE VIJEĆA o inicijativi „Putevi do školskog uspjeha”

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2022) 316 final.

Priloženo: COM(2022) 316 final



Bruxelles, 30.6.2022.
COM(2022) 316 final

2022/0206 (NLE)

Prijedlog

PREPORUKE VIJEĆA

o inicijativi „Putevi do školskog uspjeha”

(Tekst značajan za EGP)

{SWD(2022) 176 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

„Želim da Europa bude još ambicioznija kad je riječ o socijalnoj pravednosti i blagostanju. To je obećanje na kojem se temelji naša Unija.”
Predsjednica von der Leyen, Političke smjernice

Sustavi obrazovanja i osposobljavanja mogu i trebaju imati važnu ulogu u izgradnji pravednijih, uključivijih i prosperitetnijih europskih društava. Obrazovanjem se može ojačati socijalna kohezija i povećati otpornost gospodarstva EU-a: istraživanja pokazuju da omogućavanje pristupa kvalitetnom obrazovanju djeci i mladima iz skupina s niskim dohotkom pomaže u rješavanju problema nezaposlenosti i međugeneracijskog prijenosa siromaštva. Međutim, ti se ciljevi mogu postići samo ako su sustavi obrazovanja i osposobljavanja doista pravedni i uključivi. Škole trebaju svim učenicima osigurati priliku za uspjeh i ostvarivanje potencijala, bez obzira na njihove osobne značajke¹, obitelj, kulturno podrijetlo i socioekonomski položaj. To se odražava u načelima 1. i 11. **europskog stupa socijalnih prava**².

Kad je riječ o razvoju znanja, vještina i stavova za vrijeme školovanja, **odgojno-obrazovni ishodi** pouzdan su pokazatelj uravnoteženog, zdravog i uspješnog života u odrasloj dobi. Ti rezultati mjere se kao „obrazovna postignuća”³ i „stečena razina obrazovanja”⁴ te se njima postavlja temelj za daljnje učenje, buduće zapošljavanje i ispunjen život. Stjecanje osnovnih vještina (pismenost, matematika i prirodoslovlje)⁵ nužno je za akademski i osobni razvoj učenika, a sve se više smatra da su vještine i kompetencije stečene srednjoškolskim obrazovanjem minimalne kvalifikacije za zapošljavanje ili osnova za daljnje učenje i ispunjen život. Međutim, socioekonomski obrasci i stratifikacija uvelike utječu na obrazovna iskustva i ishode pojedinaca; učenici u nepovoljnom položaju prekomjerno su zastupljeni među učenicima koji postižu slabe rezultate i više je vjerojatno da će napustiti obrazovanje i osposobljavanje bez stjecanja srednjoškolske kvalifikacije. **Smanjenje udjela učenika koji postižu slabe rezultate iz osnovnih vještina** i sprečavanje **ranog napuštanja školovanja**⁶ stoga su ključni ciljevi europske suradnje u području obrazovanja i osposobljavanja. U Komunikaciji Komisije o uspostavi **europskog prostora obrazovanja do 2025.**⁷ inicijativa „Putevi do školskog uspjeha” najavljena je kao vodeća inicijativa za poticanje dimenzije

¹ Cjelokupna analiza navedena je u radnom dokumentu službi Komisije.

² https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_hr

³ Obrazovno postignuće odnosi se na napredak učenika u stjecanju znanja i njihovu stvarnu funkcionalnu pismenost, koja uključuje čitanje, pisanje, matematičku pismenost i sposobnosti u području prirodoslovlja (osnovne vještine).

⁴ Stečena razina obrazovanja odnosi se na uspješno završenu određenu razinu obrazovanja, na primjer, razrednu ili predmetnu nastavu ili srednjoškolsko obrazovanje.

⁵ Osnovne vještine tumače se u skladu s OECD-ovim Programom za međunarodnu procjenu učenika (PISA), kojim se mjeri sposobnost petnaestogodišnjaka u primjeni znanja i vještina iz čitanja, matematike i prirodoslovlja za rješavanje problema u stvarnom životu. Učenici koji postižu slabe rezultate stoga su oni petnaestogodišnjaci koji još uvijek pohađaju školu, ali nisu dosegli 2. razinu prema OECD-ovu programu PISA, odnosno najnižu razinu potrebnu za uspješno sudjelovanje u društvu. Iako bi se digitalne vještine trebale ubrajati pod osnovne vještine, nisu izravno navedene u inicijativi „Putevi do školskog uspjeha” jer se njima već bave druge inicijative kao što je Akcijski plan za digitalno obrazovanje.

⁶ EU-ovim pokazateljem „rano napuštanje školovanja” mjeri se udio osoba u dobi od 18 do 24 godine čija je najviša stečena razina obrazovanja predmetna nastava (tj. obrazovna razina ISCED 0–2) i koje više ne pohađaju formalno ni neformalno obrazovanje i osposobljavanje.

⁷ COM(2020) 625 final.

uključivosti u obrazovanju, što je i jedan od ciljeva iz završnog izvješća Konferencije o budućnosti Europe od svibnja 2022., u kojem se poziva da se uspostavi „uključiv europski prostor obrazovanja unutar kojeg svi građani (...) imaju jednak pristup kvalitetnom obrazovanju i cjeloživotnom učenju”. U inicijativi „Putevi do školskog uspjeha” naglasak je na smanjenju slabih rezultata u osnovnim vještinama i povećanju stope stjecanja srednjoškolskog obrazovanja. Rezolucijom Vijeća o strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja u smjeru europskog prostora obrazovanja i šire (2021.–2030.)⁸ podupire se ta mjera i utvrđuju **ciljevi na razini EU-a za 2030.:** udio petnaestogodišnjaka koji postižu slabe rezultate iz čitanja, matematike i prirodoslovlja trebao bi biti manji od 15 %⁹, a udio osoba koje su rano napustile školovanje trebao bi biti manji od 9 %¹⁰.

U tom kontekstu Komisija iznosi Prijedlog preporuke Vijeća o inicijativi „Putevi do školskog uspjeha”. Predloženom preporukom stavit će se izvan snage i zamijeniti **Preporuka Vijeća o politikama za smanjenje ranog napuštanja školovanja iz 2011.**¹¹ i nadograditi iskustvo stečeno provedbom te preporuke. Od donošenja Preporuke Vijeća iz 2011. europske države suočavale su se s novim situacijama i problemima te nailazile na nove prilike, među ostalim s povećanim pritokom migranata školske dobi iz trećih zemalja, uključujući izbjeglica¹², te s pandemijom bolesti COVID-19, što je znatno utjecalo na sustave obrazovanja i osposobljavanja. U diskursu o politikama pojavile su se bojazni o trendu sve slabije uspješnosti u osnovnim vještinama (na što ukazuju rezultati programa PISA iz 2018.). Istraživanjima u području obrazovanja dobivena su nova saznanja, a političkom suradnjom na razini EU-a istaknuti su nedostaci i područja u kojima je potreban daljnji rad te je to bio poticaj za preispitivanje, ažuriranje i poboljšanje Preporuke Vijeća iz 2011. Novi prijedlog ima šire područje primjene jer se njime istodobno nastoje pronaći rješenja za dva cilja na razini EU-a – osnovne vještine i rano napuštanje školovanja. To se temelji na komplementarnosti tih dvaju problema, na njihovim pokretačima i mjerama za njihovo rješavanje. Usto, prijedlogom se proširuje perspektiva kako bi se uzeli u obzir drugi aspekti koji dosad nisu bili obuhvaćeni, a uvelike utječu na odgojno-obrazovne ishode, kao što je dobrobit u školi.

- **Izazovi s kojima se treba suočiti na temelju Prijedloga preporuke Vijeća**

Mnogo je toga učinjeno na europskoj razini i u državama članicama od donošenja Preporuke Vijeća o politikama za smanjenje ranog napuštanja školovanja 2011. U neovisnoj procjeni provedbe Preporuke¹³ naveden je pozitivan ukupan dojam učinka Preporuke i instrumenata politike EU-a povezanih s njom (mehanizmi praćenja i izvješćivanja u okviru europskog semestra; uzajamno učenje i suradnja država članica u strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (ET 2020.); financiranje, pogotovo u

⁸ SL C 66, 26.2.2021.

⁹ Izvor podataka je OECD-ov Program za međunarodnu procjenu učenika (PISA).

¹⁰ Izvor podataka je Eurostat, anketa o radnoj snazi EU-a. Taj glavni pokazatelj dopunit će se popratnim pokazateljem za stjecanje srednjoškolskog obrazovanja, kojim se na temelju podataka iz ankete Eurostata o radnoj snazi EU-a mjeri udio osoba u dobi od 20 do 24 godine koje su stekle najmanje srednjoškolsku kvalifikaciju.

¹¹ SL C 191, 1.7.2011., str. 1.–6.

¹² Pojam „izbjeglica” u ovom se tekstu upotrebljava u širem političkom smislu, a ne kako je definiran u Ženevskoj konvenciji i pravnoj stečevini EU-a o azilu.

¹³ Europska komisija, Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu (2019.), Donlevy, V., Day, L., Andriescu, M., Downes, P., *Assessment of the implementation of the 2011 Council recommendation on policies to reduce early school leaving: final report* (Procjena provedbe Preporuke Vijeća o politikama za smanjenje ranog napuštanja školovanja iz 2011.: završno izvješće), Ured za publikacije.

okviru programa Erasmus+ i europskih strukturnih i investicijskih fondova; ulaganje u istraživanje i komunikaciju). U procjeni je zaključeno da je provedba Preporuke Vijeća doprinijela **smanjenju stope ranog napuštanja školovanja (ELET) na razini EU-a** (s 13,4 %¹⁴ u 2011. na 9,7 % u 2021.) te potaknula promjene u obrazovnim ustanovama i promjene politika.

Međutim, unatoč tom značajnom napretku **rano napuštanje školovanja i dalje je problem politika u Europi, a osobito je ozbiljan u nekoliko država i regija te za određene ciljne skupine**. Više od 3,2 milijuna mladih u EU-u (u dobi od 18 do 24 godine) danas su osobe koje su rano napustile školovanje, a samo 84,3 % osoba (u dobi od 20 do 24 godine) završilo je srednjoškolsko obrazovanje. I dalje postoje znatne razlike među državama i unutar njih, a u određenim skupinama stanovnika i dalje su prisutne nejednakosti: prosječan udio osoba koje su rano napustile školovanje veći je za 3,5 postotnih bodova među mladim muškarcima (11,4 %) nego među mladim ženama (7,9 %)¹⁵, a mladi rođeni u inozemstvu i učenici koji žive u određenim predgrađima, ruralnim i udaljenim područjima u znatno su nepovoljnijem položaju¹⁶. Socioekonomski položaj učenika uvelike utječe na rano napuštanje školovanja¹⁷.

Međutim, u procjeni su istaknuti i neki **nedostaci i područja u kojima je potreban daljnji rad**:

- mjere i aktivnosti često se temelje na projektima i kratkoročne su, njima se razmatra samo jedan problem ili se ne uzimaju u obzir sve dimenzije školstva i stoga im je učinak ograničen; potrebni su sustavniji pristupi na razini škole i sustava jer su oni aktualni i dalje nedovoljno razvijeni,
- provedene mjere politika u mnogim se državama nedovoljno prate i evaluiraju,
- suradnja različitih područja politika (kao što su obrazovanje i osposobljavanje, zdravstvo, socijalne usluge, zapošljavanje, stanovanje, pravosuđe, uključivanje migranata i izbjeglica, nediskriminacija) i razina vlasti (nacionalna, regionalna, lokalna) te dijalog s dionicima i dalje su previše ograničeni i nepovezani,
- iako su mjere kompenzacije već ustaljene, aktivnosti prevencije i rane intervencije u mnogim su državama nedovoljno razvijene ili se nedostavno provode/izvršavaju,
- potrebe određenih skupina prečesto se ne uvažavaju na odgovarajući način (na primjer skupine učenika s invaliditetom ili nevidljivim teškoćama, učenici s posebnim obrazovnim potrebama ili problemima s mentalnim zdravljem, učenici migrantskog podrijetla, među ostalim izbjeglice, učenici koji pripadaju etničkim manjinama kao što su Romi, žrtve vršnjačkog nasilja); to je osobito

¹⁴ EU28. Stopa za EU27 iznosi 13,2 %.

¹⁵ Podaci iz 2021.

¹⁶ Učenicima rođenima izvan zemlje izvjestiteljice prijeto još veći rizik od ranog napuštanja školovanja (22,4 %), pogotovo ako zemlja u kojoj su rođeni nije jedna od 27 država članica EU-a (23,2 %). Vjerojatnost ranog napuštanja školovanja u prosjeku je veća za mlade muškarce koji nisu rođeni u jednoj od država EU27 (25,2 %) nego za mlade žene koje nisu rođene u jednoj od tih država (20,9 %). Na to utječe i razina urbanizacije, pri čemu je u gradovima u prosjeku najmanji udio osoba koje su rano napustile školovanje (8,6 %). Dok je više vjerojatno da će mladi muškarci iz gradova i predgrađa rano napustiti školovanje (13,5 %) nego oni iz ruralnih područja (11,7 %), mlade žene izložene su većem riziku u ruralnim područjima (9,2 %) nego u gradovima i predgrađima (8,7 %). Valja napomenuti da ti prosjeci EU-a zaklanjaju vrlo heterogenu sliku u državama članicama. Navedeni podaci odnose se na 2020.

¹⁷ Temeljita analiza trendova navedena je u radnom dokumentu službi Komisije i Pregledu obrazovanja i osposobljavanja za 2021.

ozbiljno za učenike sa složenim potrebama (kao što su djeca čiji je roditelj u zatvoru, žrtve nasilja u obitelji, djeca smještena u udomiteljsku skrb itd.),

- mjere kojima se nastoji ublažiti problem poteškoća u učenju nedovoljno su integrirane s mjerama kojima se promiče dobrobit u školi ili suzbijanje vršnjačkog nasilja i potpora mentalnom zdravlju,
- učenici, obitelji i ključni dionici (među ostalim socijalno isključeni roditelji, migrantske zajednice i nevladine organizacije) često ne sudjeluju dovoljno u osmišljavanju, provedbi i vrednovanju politika,
- ravnatelji škola, učitelji, nastavnici i drugi odgojno-obrazovni djelatnici često nisu dovoljno pripremljeni za bavljenje problemima postizanja slabih rezultata i ranog napuštanja školovanja, prilagođavanje raznolikosti, pružanje odgovarajuće potpore djeci s poteškoćama ili djeci izloženoj riziku ili učenicima s potrebama povezanim s dobrobiti i mentalnim zdravljem.

U posljednjem desetljeću, pogotovo nakon donošenja Preporuke Vijeća iz 2011., uloženo je mnogo truda kako bi se smanjilo rano napuštanje školovanja. U raspravama o politikama na razini EU-a u posljednje se vrijeme sve više pozornosti pridaje **slabim rezultatima iz osnovnih vještina**, pogotovo nakon objave rezultata OECD-ova Programa za međunarodnu procjenu učenika (PISA) 2018.¹⁸, koji ukazuju na **trend sve slabije uspješnosti** na razini EU-a u razdoblju 2009.–2018.¹⁹ Rezultati programa PISA iz 2018. pokazuju sljedeće:

- **petina današnjih petnaestogodišnjih Europljana u školi postiže slabe rezultate** (22,5 % njih ne može izvršiti osnovne zadatke iz čitanja, 22,9 % iz matematike, a 22,3 % iz prirodoslovlja). Prosjek EU-a ne poboljšava se, a među državama članicama postoje znatne razlike iako su neke s vremenom uspjele poboljšati svoje rezultate,
- u većini zemalja EU-a socioekonomski položaj uvelike utječe na uspješnost učenika i na njihova očekivanja povezana sa školovanjem. Usto, u zemljama u kojima velik udio učenika postiže slabe rezultate često postoje i velike razlike u uspješnosti između učenika u povoljnom i učenika u nepovoljnom socioekonomskom položaju,
- u mnogim državama članicama EU-a udio učenika sa slabijim rezultatima iz čitanja znatno je veći među učenicima migrantskog podrijetla (kako ih definira OECD u okviru programa PISA)²⁰ nego među učenicima koji nisu migranti²¹,
- u državama u kojima je zabilježen mali udio učenika sa slabim rezultatima uglavnom je zabilježen i velik udio učenika s odličnim rezultatima, što ukazuje

¹⁸ Programom PISA svake tri godine mjeri se sposobnost petnaestogodišnjaka u primjeni znanja i vještina iz čitanja, matematike i prirodoslovlja za rješavanje problema u stvarnom životu.

¹⁹ Temeljita analiza trendova navedena je u radnom dokumentu službi Komisije i Pregledu obrazovanja i osposobljavanja za 2021.

²⁰ Pojam „osoba migrantskog podrijetla” uključuje i imigrante i njihovu djecu rođenu u zemlji u koju su se doselili (takozvana „druga generacija”). Iako Komisija migrantima smatra samo državljane trećih zemalja, prema definiciji iz OECD-ova programa PISA pojam „učenici migrantskog podrijetla” obuhvaća sve učenike rođene u drugoj zemlji (u EU-u i izvan njega) i učenike rođene u zemlji u kojoj žive, a čiji su roditelji rođeni u drugoj zemlji.

²¹ Situacija je uglavnom lošija za učenike rođene u drugoj zemlji nego za one rođene u zemlji u kojoj žive, a čiji su roditelji rođeni u drugoj zemlji. Učenici migrantskog podrijetla koji postižu slabije rezultate često su i u nepovoljnom socioekonomskom položaju.

na to da izvrsnost i pravednost odgojno-obrazovnih sustava mogu biti blisko povezane²²;

- djevojčice postižu znatno bolje rezultate od dječaka kad je riječ o uspješnosti u čitanju te i dalje postoji razlika među spolovima u prirodoslovlju i to u korist djevojčica²³. To potvrđuju podaci na nacionalnoj razini koji ukazuju i na to da je vjerojatnije da će iz škole izostajati dječaci nego djevojčice²⁴.

Rezultati Međunarodnog istraživanja računalne i informacijske pismenosti (ICILS)²⁵ za 2018. pokazuju da **petina mladih u EU-u ne posjeduje osnovne digitalne vještine** i otkrivaju utjecaj socioekonomskog položaja na digitalnu pismenost: učenici koji potječu s višeg socioekonomskog položaja bilježe znatno bolje rezultate računalne i informacijske pismenosti, a učenici čiji je roditelj završio diplomski studij ili još viši stupanj obrazovanja bilježe bolje rezultate od onih čiji roditelji nisu završili studij.

U europskoj Strategiji o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021.–2030., kojom se podupire države članice u provedbi Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom, čije su stranke sve države članice EU-a²⁶, Komisija je istaknula razliku u stečenoj razini obrazovanja mladih s invaliditetom i onih bez invaliditeta koju uzrokuje nedovoljna uključivost i pristupačnost obrazovnog sustava. Mnoga djeca i mladi s invaliditetom pohađaju posebne škole koje ne omogućuju uvijek učinkovit prijelaz na redovno obrazovanje.

Najnoviji rezultati programa PISA ukazuju i na dodatne i zabrinjavajuće nedostatke obrazovnih sustava koji mogu utjecati na odgojno-obrazovne ishode: **u padu je dobrobit učenika u školi²⁷ (koja se mjeri kao njihov osjećaj pripadnosti u školi), a vršnjačko nasilje/kiberzlostavljanje rašireno je i u porastu²⁸**. U istraživanjima je istaknuto da vršnjačko nasilje u školi ima katastrofalne posljedice na dobrobit učenika i obrazovna postignuća te povećava rizik od ranog napuštanja školovanja²⁹. Istraživanja potvrđuju i da je

²² Europska komisija, Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu (2019.), *PISA 2018 and the EU: striving for social fairness through education* (Program PISA 2018. i EU: obrazovanjem do socijalne pravednosti), Ured za publikacije, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/964797>. Detaljna analiza navedena je u radnom dokumentu službi Komisije.

²³ Stanje je ujednačenije u matematici, za koju podaci programa PISA iz 2018. pokazuju da dječaci u prosjeku postižu neznatno bolje rezultate od djevojčica, no ta se razlika stalno smanjuje: u sve više država djevojčice postižu bolje rezultate od dječaka. Vidjeti OECD (2019.), *PISA 2018 results (volume II) – Where all students can succeed* (Rezultati programa PISA iz 2018. (II. svezak) – Za uspjeh svih učenika), PISA, OECD publishing. Dostupno na: https://www.oecd-ilibrary.org/education/pisa-2018-results-volume-ii_b5fd1b8f-en.

²⁴ OECD (2015.), *The ABC of Gender Equality in education: Aptitude, Behaviour, Confidence* (Abeceda rodne ravnopravnosti u obrazovanju: sklonost, ponašanje, pouzdanje), PISA, OECD publishing. Dostupno na: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264229945-en.pdf?expires=1610634769&id=id&accname=guest&checksum=66B1763A84CB2A7C21B3829FBC7B8E3B>.

²⁵ <https://www.iea.nl/news-events/news/icils-2018-results>

²⁶ COM(2021) 101 final: Unija ravnopravnosti: Strategija o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021.–2030.

²⁷ Pojam „dobrobiti” u školi složen je i obuhvaća mnoge dimenzije (uključujući fizičko, emocionalno i mentalno zdravlje). Definicije su navedene u pojmovniku radnog dokumenta službi Komisije.

²⁸ Prema programu PISA iz 2018. više od petine učenika u 19 država članica EU-a prijavilo je da su žrtve vršnjačkog nasilja najmanje nekoliko puta mjesečno. Usto, postotak učenika koji su žrtve vršnjačkog nasilja znatno je porastao u većini država u razdoblju od 2015. do 2018.

²⁹ Vidjeti <https://www.oecd-forum.org/posts/can-children-believe-in-us-to-invest-in-mental-health>.

poboljšavanje dobrobiti učenika, među ostalim socijalnim i emocionalnim učenjem³⁰ te sprečavanjem vršnjačkog nasilja, **ključno za poboljšavanje odgojno-obrazovnih ishoda**³¹. Emocionalna dobrobit i mentalno zdravlje djece i mladih postali su važno pitanje u Europi, gdje otprilike 10–20 % djece školske dobi pati od problema s mentalnim zdravljem za vrijeme školovanja, a u polovine njih problemi se pojave prije četrnaeste godine, i to pogotovo tjeskoba i depresija. To je ozbiljan problem koji negativno utječe na odgojno-obrazovne ishode. Ako škole ne mogu samostalno riješiti te probleme, mogu pomoći u rješavanju problema dobrobiti i mentalnog zdravlja u suradnji s lokalnom zajednicom i vanjskim stručnjacima i agencijama³².

Siromaštvo i socioekonomski čimbenici zajednički su nazivnik na kojem se temelje ti problemi: **socioekonomski položaj učenika i njihovih obitelji i dalje je glavna odrednica odgojno-obrazovnih ishoda**, što ukazuje na trajan rizik od međugeneracijskog prijenosa nepovoljnog položaja i smanjenu uzlaznu društvenu mobilnost za učenike u nepovoljnijem položaju.

Rezultati međunarodnih istraživanja i povratne informacije dobivene postupkom savjetovanja koji je prethodio ovom prijedlogu potvrđuju da **postoji potreba za zajedničkim rješavanjem problema obrazovnih postignuća i stečene razine obrazovanja**. Slabi rezultati iz osnovnih i digitalnih vještina i rano napuštanje školovanja povezani su problemi koje uzrokuje kombinacija čimbenika (individualnih, povezanih s obitelji, socijalnih i ekonomskih itd.). Uzročnici nisu isključivo obrazovni; međutim, određene značajke sustava obrazovanja i osposobljavanja (kao što su ograničen pristup kvalitetnom ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, rana raspodjela u različite obrazovne smjerove, segregacija, ponavljanje razreda, pohađanje posebne škole itd.)³³ mogu dodatno pogoršati učestalost tih problema i vrlo negativno utjecati na učenike u nepovoljnijem položaju.

Ti problemi postali su još značajniji zbog krize uzrokovane bolešću **COVID-19**. Iako će trebati posvetiti više vremena i rada kako bi se procijenili dugoročni učinci dugotrajnih prekida nastave na učenje i obrazovni napredak, nekoliko preliminarnih studija ukazuje na to da je kriza možda otežala napredak učenika i povećala vjerojatnost za to da će učenici kojima prijete rizik od udaljavanja od školovanja doista i napustiti školovanje. Ukazuju i na to da je kriza ostavila negativne posljedice na dobrobit učenika, među ostalim zbog povećanog stresa i tjeskobe zbog izoliranosti i nedovoljnog kontakta s vršnjacima, veće izloženosti nasilju u obitelji i manjeg pristupa osnovnim uslugama. Bilo je vjerojatno da će socioekonomski marginalizirana djeca čija su obrazovna postignuća i prije pandemije bila ispodprosječna pretrpjeti najteže posljedice za vrijeme ograničenjâ kretanja³⁴, među ostalim zato što nemaju

³⁰ Socijalno i emocionalno učenje dio su jedne od osam kompetencija za cjeloživotno učenje („osobna i socijalna kompetencija te kompetencija učenja kako učiti”) definiranih u Preporuci Vijeća od 22. svibnja 2018. o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje, SL C 189, str. 1.–13.

³¹ Dokazi navedeni u Međunarodnom istraživanju o trendovima u matematici i prirodoslovlju (TIMSS) iz 2019. i programu PISA iz 2018. potvrđuju da se veća dobrobit učenika (koja se mjeri kao njihov osjećaj pripadnosti u školi) uglavnom povezuje s većim težnjama za obrazovanjem, manjim izostajanjem iz škole i boljim ishodima učenja iz matematike.

³² Europska komisija, Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu, Simões, C., Caravita, S., Cefai, C., *A systemic, whole-school approach to mental health and well-being in schools in the EU: analytical report* (Sustavan pristup na razini cijele škole u području mentalnog zdravlja i dobrobiti u školama u EU-u: analitičko izvješće), 2021., <https://data.europa.eu/doi/10.2766/50546>.

³³ Europska komisija/EACEA/Eurydice (2020.), *Pravičnost u odgoju i obrazovanju u Europi: strukture, politike i uspjeh učenika*, Luxemburg, Ured za publikacije Europske unije.

³⁴ Detaljna analiza i upućivanja navedeni su u radnom dokumentu službi Komisije.

pristup internetu i/ili elektroničke uređaje potrebne za virtualno učenje³⁵. Zato je **možda udio učenika koji postižu slabe rezultate u Europi znatno porastao za vrijeme pandemije**. Osim toga, očekuje se da će stopa ranog napuštanja školovanja u narednim godinama porasti, iako će to biti vidljivo u statističkim podacima tek za nekoliko godina.

Zato je potrebno **intenzivnije raditi na promicanju boljih odgojno-obrazovnih ishoda i uključivog školskog okruženja za sve učenike**, bez obzira na njihove osobne značajke, obitelj, kulturno podrijetlo i socioekonomski položaj, uz veću usmjerenost na poboljšanje rezultata iz osnovnih vještina.

Potrebno je pridavati više pozornosti dobrobiti u školi, uzimajući u obzir iskustva stečena provedbom Preporuke Vijeća o smanjenju ranog napuštanja školovanja iz 2011., novija saznanja dobivena istraživanjima i postupkom savjetovanja te nove probleme koje je u prvi plan stavila kriza izazvana bolešću COVID-19.

U **Komisijinu Prijedlogu preporuke Vijeća o inicijativi „Putevi do školskog uspjeha”** naveden je obnovljeni okvir za djelovanje, izrađen na temelju iskustava stečenih provedbom Preporuke Vijeća iz 2011., u skladu s kojim bi države članice trebale izraditi vlastite integrirane strategije za poboljšanje školskog uspjeha, na odgovarajućoj razini u skladu sa strukturom svakog sustava obrazovanja i osposobljavanja, koje će podupirati učinkovitim prikupljanjem podataka i praćenjem. U ažuriranom okviru opisan je skup mjera politike koje uključuju praćenje, prevenciju, intervenciju i kompenzaciju³⁶, s većom usmjerenošću na prevenciju i ranu intervenciju. Države članice mogu primjenjivati i kombinirati mjere politike u skladu sa svojim konkretnim okolnostima i potrebama.

- **Ciljevi Prijedloga preporuke Vijeća**

Komisijinim Prijedlogom preporuke Vijeća o inicijativi „Putevi do školskog uspjeha” nastoji se:

- odvojiti obrazovno postignuće i stečena razina obrazovanja od socijalnog, ekonomskog i kulturnog statusa,
- smanjiti udio učenika koji postižu slabe rezultate i rano napuštaju školovanje na razini EU-a radi postizanja ciljeva europskog prostora obrazovanja na razini EU-a za 2030.,
- promicati uključivo obrazovanje i osposobljavanje, što obuhvaća pravednost, kvalitetu, obrazovna postignuća, angažiranost, dobrobit u školi, mentalno i fizičko zdravlje te poštovanje raznolikosti,

³⁵ Na primjer, za vrijeme krize uzrokovane bolešću COVID-19 isključene romske zajednice u nepovoljnom položaju izložene su izrazito negativnim zdravstvenim i socioekonomskim učincima. Preporukom Vijeća o jednakosti, uključivanju i sudjelovanju Roma iz 2021. nastoje se smanjiti strukturne nejednakosti s kojima se suočavaju Romi rješavanjem, prema potrebi, problema nedostatka objekata i digitalnih vještina koji bi Romima omogućili aktivno sudjelovanje u društvu, među ostalim u obrazovanju na daljinu, kao i uklanjanjem visoke razine ekonomske nesigurnosti, prenapučenih kućanstava te segregiranih naselja ili kampova.

³⁶ Mjerama prevencije nastoje se stvoriti uvjeti za sprečavanje problema neangažiranosti, slabih rezultata i ranog napuštanja školovanja, problema s mentalnim zdravljem itd., među ostalim aktivnim promicanjem i podupiranjem dobrobiti i mentalnog zdravlja u školi. Mjerama intervencije nastoje se riješiti novi problemi dok su u ranoj fazi, među ostalim u okviru ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, uz primjenu djelotvornih mjera potpore za skupine ili pojedince. Mjerama kompenzacije omogućuje se pružanje potpore učenicima koji postižu slabe rezultate, neangažirani su ili su napustili školovanje.

- uzajamnim učenjem nastaviti razvijati zajedničko razumijevanje čimbenika koji omogućuju poticanje odgojno-obrazovnih ishoda i dobrobiti, s posebnom usmjerenošću na učenike u nepovoljnom položaju.

- **Međunarodna dimenzija**

Prijedlogom se nadopunjava rad na međunarodnoj razini. Doprinosi se aktivnostima kojima se podupiru **UN-ovi ciljevi održivog razvoja do 2030.**³⁷, a pogotovo 4. cilj – kvalitetno obrazovanje. Prijedlog je u skladu s **Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom**³⁸, u kojoj se člankom 24. predviđaju uključivi obrazovni sustavi. U skladu je s UN-ovim Globalnim izvješćem o praćenju obrazovanja za 2020. u području uključivosti. Prijedlogom se podupiru **aktivnosti UNESCO-a u području nasilja u školi i vršnjačkog nasilja**³⁹. Inicijativa „Putevi do školskog uspjeha” u skladu je s **okvirom OECD-a Kompas za učenje za 2030.**⁴⁰

U Prijedlog su uvršteni rezultati OECD-ova Programa za međunarodnu procjenu učenika (PISA) koji omogućuju međunarodnu usporedbu, što se može dodatno istraživati u kontekstu radne skupine iz strateškog okvira europskog prostora obrazovanja na temu škola.

- **Alati kojima se podupire provedba**

Predloženu Preporuku Vijeća podupirat će više različitih instrumenata:

- izvješćivanje i praćenje, pogotovo u okviru europskog semestra, pregleda socijalnih pokazatelja i strateškog okvira europskog prostora obrazovanja,
- uzajamno učenje, razmjene informacija i iskustava među državama članicama, pogotovo preko radne skupine iz strateškog okvira europskog prostora obrazovanja na temu škola,
- financijska sredstva EU-a (pogotovo preko programa Erasmus+, Mehanizma za oporavak i otpornost, Europskog socijalnog fonda plus, Europskog fonda za regionalni razvoj, programa Digitalna Europa, programa Obzor Europa, instrumenta za tehničku potporu, Fonda za azil, migracije i integraciju itd.) u okviru donesenih programa/planova,
- ažurirani praktični Europski skup alata za škole, kojim se razmjenjuju resursi i prakse⁴¹;
- stručna skupina o strategijama za stvaranje poticajnih okruženja za učenje za skupine koje su izložene riziku od ostvarivanja slabih rezultata i potporu dobrobiti u školi,
- istraživanje u okviru programa Obzor Europa,

³⁷ <https://sdgs.un.org/>

³⁸ <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities-2.html>

³⁹ <https://en.unesco.org/themes/school-violence-and-bullying/action>;
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374794?posInSet=4&queryId=N-EXPLORE-c62a920d-2b9e-49c7-92cd-fb700d28f564>

⁴⁰ OECD-ov Kompas za učenje za 2030. okvir je za učenje koji se stalno razvija i predstavlja ambicioznu viziju budućnosti obrazovanja. U njemu je opisana opsežna vizija vrsta kompetencija koje će učenicima biti potrebne za uspjeh od 2030. nadalje. U njemu su razvijeni globalno relevantni i informirani zajednički jezik i razumijevanje (<https://www.oecd.org/education/2030-project/teaching-and-learning/learning/learning-compass-2030/>).

⁴¹ <https://www.schooleducationgateway.eu/hr/pub/resources/toolkitsforschools.htm>

- osnivanje (u prosincu 2022.) Laboratorija za učenje o ulaganju u kvalitetno obrazovanje i osposobljavanje kojim će se poboljšati evaluacija i praćenje obrazovnih politika i ulaganja na europskoj razini.

- **Komplementarnost s drugim inicijativama**

Preporukom se dopunjuju druge mjere Komisije predstavljene u Komunikaciji o europskom prostoru obrazovanja i Akcijskom planu za digitalno obrazovanje. Neke od tih mjera jesu:

- Preporuka Vijeća o sveobuhvatnom pristupu poučavanju i učenju jezika iz 2019.⁴²,
- Preporuka Vijeća o visokokvalitetnim sustavima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja iz 2019.⁴³,
- Preporuka Vijeća o promicanju zajedničkih vrijednosti, uključivog obrazovanja i europske dimenzije poučavanja iz 2018.⁴⁴,
- Preporuka Vijeća o kombiniranom učenju za visokokvalitetno i uključivo osnovno i srednjoškolsko obrazovanje iz 2021.⁴⁵,
- strukturirani dijalog o čimbenicima koji omogućuju uspješno digitalno obrazovanje i izradu zajedničkih smjernica za nastavnike i odgojno-obrazovne djelatnike radi poticanja digitalne pismenosti i suzbijanja dezinformacija,
- Program vještina za Europu⁴⁶,
- Preporuka Vijeća o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (SOO) za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost iz 2020.⁴⁷ u kojoj se predlaže modernizacija političke vizije EU-a za strukovno obrazovanje i osposobljavanje te njegova digitalizacija i primjena kombiniranog učenja, i
- Preporuka Vijeća o lakšem prelasku u svijet rada iz 2020. – jačanje Garancije za mlade te o zamjeni Preporuke Vijeća o uspostavi Garancije za mlade iz 2013.⁴⁸

Predloženom preporukom Vijeća doprinijet će se provedbi europskog stupa socijalnih prava i njegova akcijskog plana, strategije EU-a za rodnu ravnopravnost 2020.–2025. (iz 2020.)⁴⁹, strateškog okvira EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma 2020.–2030. (iz 2020.)⁵⁰ i Preporuke Vijeća povezane s njime (iz 2021.)⁵¹; Strategije o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020.–2025. (iz 2020.)⁵²; Akcijskog plana za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021.–2027. (iz 2020.)⁵³; Strategije o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021.–2030. (iz 2021.)⁵⁴; Akcijskog plana EU-a za antirasizam za razdoblje 2020.–2025. (iz

⁴² SL C 189, 5.6.2019., str. 15.–22.

⁴³ SL C 189, 5.6.2019., str. 4.–14.

⁴⁴ SL C 195, 7.6.2018., str. 1.–5.

⁴⁵ COM(2021) 455 final.

⁴⁶ COM(2020) 274 final.

⁴⁷ SL C 417, 2.12.2020., str. 1.–16.

⁴⁸ SL C 372, 4.11.2020., str. 1.–9.

⁴⁹ COM(2020) 152 final.

⁵⁰ COM(2020) 620 final.

⁵¹ COM(2020) 620 final.

⁵² COM(2020) 698 final.

⁵³ COM(2020) 758 final.

⁵⁴ COM(2021) 101 final.

2020.)⁵⁵; Strategije EU-a za suzbijanje antisemitizma i njegovanje židovskog načina života (iz 2021.)⁵⁶; Strategije EU-a o pravima djeteta (iz 2021.)⁵⁷; jamstva za djecu (iz 2021.)⁵⁸; Europske godine mladih (2022.)⁵⁹; nove strategije EU-a za bolji internet za djecu (iz 2022.)⁶⁰ i kampanje HealthyLifeStyle4All (iz 2021.)⁶¹.

Ova inicijativa podupire se programom Erasmus+: organizacije i osobe s manje mogućnosti u središtu su sveobuhvatnog prioriteta programa „Uključivanje i raznolikost” i na raspolaganju su im posebni mehanizmi i resursi. Aktivnostima kao što su nove Akademije za stručno usavršavanje učitelja u okviru programa Erasmus+ učiteljima i cjelokupnom školskom osoblju pruža se potpora u stjecanju novih kompetencija i izradi uključivih strategija i kurikuluma.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Prijedlog Preporuke Vijeća u skladu je s člankom 165. stavkom 4. i člankom 166. stavkom 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

U članku 165. stavku 1. navodi se da Unija treba „doprinosi[ti] razvoju kvalitetnog obrazovanja poticanjem suradnje među državama članicama te, ako je to potrebno, podupiranjem i dopunjavanjem njihovih aktivnosti, pri čemu u potpunosti poštuje odgovornost država članica za nastavni sadržaj i ustroj obrazovnih sustava”. U članku 165. stavku 2. dodatno se navodi da će ciljevi djelovanja Unije u području obrazovanja biti, među ostalim, poticanje razvoja obrazovanja na daljinu. U članku 166. stavku 1. propisuje se da Unija treba provoditi politiku strukovnog osposobljavanja koja podupire i dopunjuje djelovanje država članica, pri čemu u cijelosti poštuje odgovornost država članica za sadržaj i ustroj strukovnog osposobljavanja.

U okviru inicijative ne predlaže se proširenje regulatorne ovlasti EU-a niti se predlažu dodatne obveze za države članice. Države članice, u skladu s nacionalnim okolnostima, odlučit će kako će provesti ovu Preporuku Vijeća.

• Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)

Ovaj je prijedlog u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 5. stavka 3. Ugovora o Europskoj uniji (UEU).

Države članice odgovorne su za nastavni sadržaj i ustroj svojih obrazovnih sustava i sustava osposobljavanja. Dokazano je da se države članice suočavaju s nizom zajedničkih problema povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i dobrobiti u školi.

Ovom Preporukom Vijeća u potpunosti će se poštovati odgovornost država članica za nastavni sadržaj i ustroj obrazovnih sustava te njihova kulturna i jezična raznolikost,

⁵⁵ COM(2020) 565 final.

⁵⁶ COM(2021) 615 final.

⁵⁷ COM(2021) 142 final.

⁵⁸ COM(2021) 137 final.

⁵⁹ Odluka (EU) 2021/2316 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. prosinca 2021. o Europskoj godini mladih (2022.), SL L 462, 28.12.2021., str. 1.–9.

⁶⁰ <https://www.betterinternetforkids.eu/en/home> i COM(2012) 196 final.

⁶¹ *Tartu Call for a Healthy Lifestyle* (Poziv iz Tartua na zdrav način života), https://sport.ec.europa.eu/sites/default/files/ewos-tartu-call_en.pdf.

odražavati uloga EU-a u podupiranju i dopunjavanju aktivnosti te dobrovoljni karakter europske suradnje u području obrazovanja i osposobljavanja. U kontekstu europskog prostora obrazovanja inicijativom će se podupirati nastojanja država članica u pripremi i provedbi politika i mehanizama u skladu s njihovim nacionalnim sustavima i strukturama.

U okviru inicijative ne predlaže se proširenje regulatorne ovlasti EU-a niti se predlažu dodatne obveze za države članice. Njezina europska dodana vrijednost uglavnom se temelji na sposobnosti EU-a da potakne političku angažiranost na nacionalnoj razini i podupire sustave obrazovanja i osposobljavanja političkim smjernicama, zajedničkim alatima i instrumentima (programom Erasmus+, Mehanizmom za oporavak i otpornost, Europskim socijalnim fondom plus, Europskim fondom za regionalni razvoj, programom Digitalna Europa, programom Obzor Europa, instrumentom za tehničku potporu, Fondom za azil, migracije i integraciju itd.) uz potpuno poštovanje supsidijarnosti.

- **Proporcionalnost**

Prijedlog je u skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u članku 5. stavku 4. UEU-a.

Ni sadržaj ni oblik ovog prijedloga Preporuke Vijeća ne izlaze iz okvira onoga što je potrebno za ostvarenje njegovih ciljeva. Obveze koje će države članice preuzeti dobrovoljne su prirode i svaka država članica samostalno odlučuje o svojem pristupu.

- **Odabir instrumenta**

Kako bi se pridonijelo ostvarenju ciljeva iz članaka 165. i 166. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, tim se ugovorom propisuje da Vijeće donosi preporuke na prijedlog Komisije.

Preporuka Vijeća primjeren je instrument u području obrazovanja i osposobljavanja, u kojem EU ima pomoćnu nadležnost, te je instrument koji se često upotrebljava za djelovanje EU-a u tom području. Kao pravni instrument znači obvezivanje država članica na navedene mjere i pruža jači politički temelj za suradnju u tom području, uz potpuno poštovanje nadležnosti država članica u području obrazovanja i osposobljavanja.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- ***Ex post* evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Neovisna procjena provedbe Preporuke Vijeća o politikama za smanjenje ranog napuštanja školovanja iz 2011. objavljena je 2019.⁶² Studijom je obuhvaćeno 37 država članica EU-a i zemalja izvan EU-a. U studiji je razmatrano:

- situacija i trendovi na europskoj i nacionalnoj razini te nacionalni dogovori o praćenju i procjeni ranog napuštanja školovanja,
- pregled i primjeri mjera prevencije, intervencije i kompenzacije provedenih na nacionalnoj razini te dokazi o djelotvornosti,
- analiza uloge i utjecaja Preporuke iz 2011. i alata politike EU-a povezanih s njom kad je riječ o njihovoj relevantnosti, djelotvornosti, učinkovitosti i održivosti,

⁶² Europska komisija, Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu (2019.), Donlevy, V., Day, L., Andriescu, M., Downes, P., *Assessment of the implementation of the 2011 Council recommendation on policies to reduce early school leaving: final report* (Procjena provedbe Preporuke Vijeća o politikama za smanjenje ranog napuštanja školovanja iz 2011.: završno izvješće), Ured za publikacije.

- potreba za budućom potporom na razini EU-a za suzbijanje ranog napuštanja školovanja i vrsta te potpore.

- **Savjetovanja s dionicima**

Prijedlog se temelji na doprinosima prikupljenim za vrijeme opsežnog postupka savjetovanja⁶³ koji se sastojao od:

- otvorenog javnog savjetovanja o novoj inicijativi koje je trajalo 14 tjedana, od 24. lipnja do 30. rujna 2021.,
- rasprava na sastancima glavnih direktora za škole,
- niza posebnih internetskih radionica od svibnja do rujna 2021. na kojima su sudjelovali predstavnici ministarstava i organizacije dionika (među ostalim predstavnici učitelja i nastavnika, učenika, roditelja i mladih, socijalnih partnera i nevladinih organizacija koje zastupaju razne dionike) te stručnjaci u tom području.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Prijedlog se temelji na:

- iskustvu iz provedbe strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja iz 2020. (izvješćima radnih skupina, primjerima iz prakse prikupljenima i razmijenjenima uz pomoć Europskog skupa alata za škole itd.),
- neovisnoj procjeni provedbe Preporuke Vijeća iz 2011. o politikama za smanjenje ranog napuštanja školovanja (vidjeti prethodne odjeljke),
- raznim postojećim i nedavno izrađenim izvješćima i studijama o: očekivanom utjecaju krize uzrokovane bolešću COVID-19 na odgojno-obrazovne ishode, pravednosti u obrazovanju, uključivim sustavima, vršnjačkom nasilju u školi, društvenom i emocionalnom odgoju, dobrobiti u školi, uključenosti roditelja, kvaliteti školskog života, reformama politike zaslužnima za uspjehe u okviru programa PISA itd.,
- mapiranju projekata u okviru programa Erasmus+ povezanih s promicanjem boljih odgojno-obrazovnih ishoda, sprečavanjem slabih rezultata i ranog napuštanja školovanja te podupiranjem dobrobiti u školi,
- stručnom znanju i iskustvu pripadnika akademske zajednice i drugih vanjskih stručnjaka koji su preko mreže stručnjaka za socijalnu dimenziju obrazovanja i osposobljavanja (NESET)⁶⁴ i uredništva Europskog skupa alata za škole doprinijeli prijedlogu znanjem i savjetima utemeljenima na dokazima,
- analizi izvješća i studija OECD-a, UNESCO-a i Vijeća Europe te na radu Zajedničkog istraživačkog centra Europske komisije, centra Cedefop i mreže Eurydice.

Te informacije navedene su u popratnom radnom dokumentu službi Komisije.

⁶³ Kratko sažeto izvješće priloženo je radnom dokumentu službi Komisije; sažeto izvješće dostupno je na: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13019-Pathways-to-school-success-tackling-underachievement-in-basic-skills-and-early-leaving-from-education-and-training/public-consultation_hr.

⁶⁴ <https://nesetweb.eu/en/>

- **Procjena učinka**

Budući da su predložene aktivnosti zamišljene kao dopuna inicijativama država članica te s obzirom na njihov dobrovoljni karakter i opseg očekivanih učinaka, nije provedena procjena učinka. U prijedlog su uvršteni rezultati prethodnih studija⁶⁵, savjetovanja s državama članicama i javnog savjetovanja.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Nije primjenjivo.

- **Temeljna prava**

Ovaj Prijedlog preporuke Vijeća u skladu je s temeljnim pravima i načelima priznatima Poveljom Europske unije o temeljnim pravima i to s pravom na zaštitu osobnih podataka utvrđenim u članku 8., pravom na akademsku slobodu utvrđenim u članku 13., pravom na obrazovanje utvrđenim u članku 14. i pravom na nediskriminaciju utvrđenim u članku 21.

Mjere će se provoditi u skladu s pravom EU-a o zaštiti osobnih podataka, posebno Uredbom (EU) 2016/679⁶⁶ Europskog parlamenta i Vijeća o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka (Opća uredba o zaštiti podataka).

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Za ovu inicijativu neće biti potrebna dodatna sredstva iz proračuna EU-a.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Kako bi se podržala provedba, Komisija predlaže da se u suradnji s državama članicama pripreme aktivnosti uzajamnog učenja, utvrđivanje dobre prakse, istraživanja, smjernice, priručnici i drugi konkretni rezultati na temelju dokaza. Komisija planira doraditi Europski skup alata za škole u okviru nove Europske platforme za odgoj i obrazovanje kako bi se njime mogli objavljivati nalazi, uspješni primjeri i drugi relevantni resursi.

Komisija namjerava izvijestiti o primjeni Preporuke Vijeća u okviru rada na provedbi strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja u smjeru europskog prostora obrazovanja i šire.

- **Dokumenti s objašnjenjima (za direktive)**

Nije primjenjivo.

- **Nacrt prijedloga Preporuke Vijeća i radnog dokumenta službi Komisije**

Na temelju iskustva stečenog Preporukom Vijeća iz 2011. u predloženoj se Preporuci Vijeća kombiniraju novitet i kontinuitet, nude se nova rješenja te proširuju i ažuriraju neki dijelovi teksta koji će se staviti izvan snage.

Nastavljajući se na Preporuku iz 2011., u prijedlogu se ističe potreba za kombiniranjem mjera prevencije, intervencije i kompenzacije. Međutim, uvelike se ističu preventivne mjere i uzima se u obzir to da su za različite potrebe/populacije potrebne različite vrste aktivnosti. Prijedlog sadržava aspekte koji nisu (ili nisu dovoljno) uzeti u obzir u tekstu iz 2011., kao što su

⁶⁵ Sva upućivanja navedena su u radnom dokumentu službi Komisije.

⁶⁶ SL L 119, 4.5.2016., str. 1.–88.

upravljanje školama i mehanizmi osiguravanja kvalitete; pojam pristupa na razini cijele škole te suradnje i partnerstva u školama i izvan njih; ključna uloga u osiguravanju dobrobiti, socijalnog i emocionalnog učenja te sigurnija, zdravija i poticajnija okruženja za učenje.

Predlažu se smjernice i aktivnosti koje države članice mogu provoditi kako bi promicale bolje odgojno-obrazovne ishode za mlade Europljane i utvrđuje se obveza Europske komisije da podupire i dopunjava aktivnosti država članica u tom području.

U popratnom radnom dokumentu službi Komisije navedeni su dokazi istraživanja, mišljenja i iskustva dionika prikupljena za vrijeme savjetovanja te primjeri postojećih politika i projekata na kojima se temelji politika koja se promiče predloženom Preporukom Vijeća.

Prijedlog

PREPORUKE VIJEĆA

o inicijativi „Putevi do školskog uspjeha”

(Tekst značajan za EGP)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 165. stavak 4. i članak 166. stavak 4.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) U prvom i jedanaestom načelu europskog stupa socijalnih prava⁶⁷ istaknuta je važnost jamčenja kvalitetnog i uključivog obrazovanja za sve, i to od rane dobi. Djelotvorna provedba tih načela ovisi o odlučnosti i djelovanju država članica. Mjere na razini EU-a mogu biti dopuna nacionalnim mjerama, a Komisija je svoj doprinos predstavila u Akcijskom planu za provedbu europskog stupa socijalnih prava⁶⁸.
- (2) Europska komisija donijela je 30. rujna 2020. Komunikaciju o uspostavi europskog prostora obrazovanja do 2025., u kojoj je uključivost navedena kao jedna od njegovih šest dimenzija⁶⁹. Vijeće je 18. veljače 2021. donijelo Rezoluciju Vijeća o strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja u smjeru europskog prostora obrazovanja i šire (2021.–2030.)⁷⁰.
- (3) U govoru o stanju Europske unije 2021. predsjednica Europske komisije predložila je da 2022. bude Europska godina mladih kako bi im se pružilo više prilika da oblikuju budućnost Europe i sudjeluju u donošenju odluka koje utječu na njihove živote.
- (4) U završnom izvješću Konferencije o budućnosti Europe građani su pozvali Uniju da do 2025. uspostavi europski prostor obrazovanja unutar kojeg će svi građani imati jednak pristup kvalitetnom obrazovanju i cjeloživotnom učenju, uključujući one u ruralnim i udaljenim područjima⁷¹. U Komunikaciji Komisije iz 2020. utvrđeno je da su uključivost i rodna ravnopravnost ključna dimenzija europskog prostora obrazovanja, koji treba ostvariti do 2025., i poziva se na odvajanje odgojno-obrazovnih ishoda od socioekonomskog položaja. Vijeće se složilo da bi do 2030. udio petnaestogodišnjaka koji postižu slabe rezultate iz čitanja, matematike i prirodoslovlja trebao biti manji od 15 % te se zalaže za to da se udio osoba koje rano napuštaju školovanje svede na manje od 9 %.

⁶⁷ COM(2017) 250.

⁶⁸ COM(2021) 102.

⁶⁹ COM(2020) 625 final.

⁷⁰ SL C 66, 26.2.2021., str. 1.–21.

⁷¹ Konferencija o budućnosti Europe – Izvješće o konačnim rezultatima, svibanj 2022., prijedlog 46., str. 88.

- (5) Iako se udio osoba koje su rano napustile školovanje smanjio za 3,9 postotnih bodova u razdoblju 2010.–2021., čime se znatno poboljšalo stanje na razini EU-a, mnogi učenici i dalje rano napuštaju školovanje. Prosječni udio osoba koje su rano napustile školovanje u EU-u 2021. iznosio je 9,7 %, što je neznatno manje od cilja od 10 % postavljenog za 2020. na razini EU-a u strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (ET 2020.). Međutim, i dalje je riječ o više od 3,2 milijuna mladih u EU-u (u dobi od 18 do 24 godine) koji su rano napustili školovanje te će im biti teže ostvariti uspješnu stručnu karijeru. I dalje postoje znatne razlike među državama i unutar njih, a u određenim skupinama i dalje su prisutne nejednakosti (npr. migranti, mladi muškarci, etničke manjine kao što su Romi, mladi u ruralnim i udaljenim područjima postižu slabije rezultate).
- (6) Rezultati OECD-ova Programa za međunarodnu procjenu učenika (PISA) iz 2018. ukazuju na trend povećanja broja učenika koji postižu slabe rezultate iz osnovnih vještina u razdoblju 2009.–2018. Petina petnaestogodišnjih Europljana još uvijek nema odgovarajuće kompetencije iz čitanja, matematike ili prirodoslovlja. Usto, rezultati Međunarodnog istraživanja računalne i informacijske pismenosti (ICILS) za 2018. pokazuju da petina mladih u EU-u ne posjeduje osnovne digitalne vještine i otkrivaju izrazito velike razlike u uspješnosti s obzirom na socioekonomski položaj, što stvara rizik od produbljivanja digitalnog jaza⁷².
- (7) Podaci potvrđuju da je socioekonomski položaj najveći pokazatelj odgojno-obrazovnih ishoda. U većini država članica EU-a među učenicima koji napuštaju obrazovanje i osposobljavanje bez stjecanja srednjoškolske kvalifikacije velik je broj učenika u nepovoljnom socioekonomskom položaju. Rezultati programa PISA iz 2018. pokazali su da je u većini država članica EU-a udio učenika sa slabim rezultatima iz čitanja mnogo veći u donjoj četvrtini indeksa ekonomskog, socijalnog i kulturnog statusa (ESCS) nego u gornjoj četvrtini ESCS-a, u nekim državama članicama čak za više od 40 postotnih bodova. Stručna literatura potvrđuje da učenici u nepovoljnom socioekonomskom položaju uglavnom nailaze na više poteškoća u razvijanju akademskih i jezičnih vještina. Češće pokazuju probleme u ponašanju povezane s učenjem, slabije su motivirani za učenje, ranije napuštaju školovanje ili ga napuštaju s nižim kvalifikacijama i nedovoljnim kompetencijama za puno sudjelovanje u društvu.
- (8) Posljednjih je godina u sustave obrazovanja država članica integriran velik broj migranata iz trećih zemalja (uključujući izbjeglice⁷³) školske dobi. Dodatni problemi javljaju se u kontekstu osoba koje bježe od rata u Ukrajini, a mnoge od njih su djeca školske dobi kojoj je potrebna ciljana potpora u učenju (među ostalim za učenje jezika školovanja) i psihosocijalna potpora.
- (9) U rezultati programa PISA iz 2015. i 2018. pokazuju da osjećaj pripadnosti u školi među učenicima slabi, a vršnjačko nasilje/kiberzlostavljanje sve je učestalije. Istraživanja potvrđuju važnost emocionalne, socijalne i tjelesne dobrobiti u školi za uspjeh djece i mladih u obrazovanju i životu. Potvrđuju i da problemi s mentalnim zdravljem, kao i nasilje i vršnjačko nasilje, rasizam, ksenofobija i drugi oblici netolerancije ostavljaju strašne posljedice na emocionalnu dobrobit i odgojno-obrazovne ishode djece i mladih. Istraživanja pokazuju i da skupinama u nepovoljnom

⁷² Iako bi se digitalne vještine trebale ubrajati pod osnovne vještine, nisu izričito navedene u inicijativi „Putevi do školskog uspjeha” jer su na njih već usmjerene druge inicijative kao što je Akcijski plan za digitalno obrazovanje.

⁷³ Pojam „izbjeglica” u ovom se tekstu upotrebljava u širem političkom smislu, a ne kako je definiran u Ženevskoj konvenciji i pravnoj stečevini EU-a o azilu.

položaju prijeti veći rizik od vršnjačkog nasilja te da učenici iz škola u socioekonomski nepovoljnom položaju imaju manji osjećaj pripadnosti od bogatijih vršnjaka.

- (10) Rješavanje tih problema postalo je još važnije zbog pandemije bolesti COVID-19. Prema više studija, kriza bi mogla povećati vjerojatnost za to da učenici kojima prijeti rizik od udaljavanja od školovanja doista napuste školovanje te je ostavila štetne posljedice na mentalno zdravlje i opću dobrobit učenika.
- (11) Vijeće je 2011. donijelo Preporuku o politikama za smanjenje ranog napuštanja školovanja⁷⁴. Mnogo toga učinjeno je na europskoj i nacionalnoj razini radi provedbe te preporuke, pogotovo uzajamnim učenjem i razmjenom dobre prakse među državama članicama u strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (ET 2020.)⁷⁵. Raznovrsni resursi, primjeri uspješnih mjera i materijali dostupni su na internetu putem Europskog skupa alata za škole⁷⁶ i Cedefopova skupa alata za strukovno obrazovanje i osposobljavanje za suzbijanje ranog napuštanja školovanja. U neovisnoj procjeni provedbe Preporuke objavljenoj 2019.⁷⁷ navedene su pouzdane naznake o tome da su se tom preporukom Vijeća i popratnim skupom alata politike EU-a potaknule preobrazbe obrazovnih ustanova i politika te doprinijelo smanjenju ranog napuštanja školovanja. U procjeni su istaknuta i područja u kojima je potreban daljnji rad.
- (12) U okviru programa Erasmus+ pružena je potpora za niz transnacionalnih projekata o uključivosti u različitim sektorima obrazovanja, kojima se nastojao riješiti problem postizanja slabih rezultata i ranog napuštanja školovanja. Uključivost je jedan od sveobuhvatnih prioriteta programa Erasmus+ za razdoblje 2021.–2027. Taj program sadržava i poseban prioritet politike – bavljenje problemima nepovoljnog položaja za učenje, ranog napuštanja školovanja i niske razine osnovnih vještina – čime se dionicima u financiranju programa Erasmus+ omogućuje da provode preporuke politike.
- (13) Iz europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF) za razdoblje 2014.–2020. mobilizirana su znatna ulaganja za rješavanje problema ranog napuštanja školovanja kao financijska potpora za mnoge velike projekte usklađene s Preporukom Vijeća iz 2011. Iz Europskog socijalnog fonda plus pruža se potpora pojedincima, regijama i državama članicama koji se suočavaju s posebnim izazovima – od oporavka od pandemije bolesti COVID-19 do ostvarivanja ciljeva EU-a u području zapošljavanja, socijalne uključivosti, obrazovanja i klimatskih promjena. Upotreba sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova i fondova kohezijske politike u razdoblju 2021.–2027. za intervencije u programima temelji se, među ostalim, na preporukama za pojedine zemlje objavljenima u okviru europskog semestra.
- (14) Instrument za tehničku potporu omogućuje državama članicama da na zahtjev dobiju potporu za prilagođene reforme u različitim područjima kao što su poboljšanje odgojno-obrazovnih ishoda djece, poboljšanje ranog i predškolskog odgoja i

⁷⁴ SL C 191, 1.7.2011., str. 1.–6.

⁷⁵ Vidjeti <https://education.ec.europa.eu/hr/education-levels/school-education/school-education-initiatives/early-school-leaving>.

⁷⁶ <https://www.schooleducationgateway.eu/hr/pub/resources/toolkitsforschools.htm>

⁷⁷ Europska komisija, Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu (2019.), Donlevy, V., Day, L., Andriescu, M., Downes, P., *Assessment of the implementation of the 2011 Council recommendation on policies to reduce early school leaving: final report* (Procjena provedbe Preporuke Vijeća o politikama za smanjenje ranog napuštanja školovanja iz 2011.: završno izvješće), Ured za publikacije.

obrazovanja, utvrđivanje nacionalnih strategija i akcijskih planova za sprečavanje ranog napuštanja školovanja, izrada alata za podupiranje zapošljavanja i stručnog usavršavanja nastavnog osoblja ili priprema i provedba kurikularnih reformi. Više država članica koristilo se instrumentom za tehničku potporu i Programom potpore strukturnim reformama koji mu je prethodio za potporu reformama s ciljem sprečavanja ranog napuštanja školovanja, pogotovo kad je riječ o djeci u ranjivom položaju.

- (15) Djeci i adolescentima potreban je uravnotežen skup kognitivnih, socijalnih i emocionalnih kompetencija kako bi mogli biti uspješni u obrazovanju i životu. Osobne i socijalne kompetencije te kompetencije učenja kako učiti definirane su u Preporuci Vijeća o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje⁷⁸. To uključuje sposobnost suočavanja s nesigurnošću i složenošću, podržavanja vlastite tjelesne i emocionalne dobrobiti, održavanja fizičkog i mentalnog zdravlja, razvijanja suradničkih i pozitivnih odnosa, življenja u kojem se vodi računa o zdravlju i koje je usmjereno na budućnost te rješavanja sukoba u uključivom i poticajnom okruženju.
- (16) U Zaključcima Vijeća o europskim učiteljima i nastavnicima budućnosti⁷⁹ prepoznaje se da su učitelji, nastavnici i ravnatelji škola neizostavna pokretačka snaga obrazovanja i osposobljavanja te se ističe potreba za dodatnim razvojem i unapređivanjem njihovih kompetencija. Ključna uloga učitelja i nastavnika prepoznata je u Komunikaciji o europskom prostoru obrazovanja i Rezoluciji Vijeća.
- (17) U Preporuci Vijeća o visokokvalitetnim sustavima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja⁸⁰ istaknuto je da pristup kvalitetnim uslugama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja za svu djecu doprinosi njihovu zdravom razvoju i obrazovnom uspjehu te smanjenju društvenih nejednakosti i smanjuje razlike u kompetencijama među djecom iz različitih socioekonomskih sredina.
- (18) U Preporuci Vijeća o kombiniranom učenju za visokokvalitetno i uključivo osnovno i srednjoškolsko obrazovanje⁸¹ promiču se pristupi kombiniranog učenja, pri čemu se kombiniraju okruženja za učenje u prostorijama škole i na daljinu te digitalni i nedigitalni alati za učenje kako bi se izgradili otporniji i uključiviji sustavi obrazovanja i osposobljavanja. Takvim se praksama omogućuje primjena raznovrsnih pristupa i alata kako bi se pružila bolja potpora učenicima sa specifičnim potrebama ili u nepovoljnom položaju i povećala njihova motivacija za učenje.
- (19) U Programu vještina za Europu⁸² utvrđuju se mjere kojima se, na temelju iskustava stečenih za vrijeme pandemije bolesti COVID-19, nastoji ojačati održiva konkurentnost, izgraditi otpornost za odgovor na krize te pomoći pojedincima i poduzećima da razviju brojnije i bolje vještine. U Preporuci Vijeća o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (SOO) za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost⁸³ predlaže se obnovljena politička vizija EU-a za strukovno obrazovanje i osposobljavanje koja ima ključnu ulogu u sprečavanju i suzbijanju ranog napuštanja školovanja te promicanju jednakih mogućnosti.

⁷⁸ SL C 189, 4.6.2018., str. 1.–13.

⁷⁹ SL C 193, 9.6.2020., str. 11.–19.

⁸⁰ SL C 189, 5.6.2019., str. 4.–14.

⁸¹ COM(2021) 455 final.

⁸² COM(2020) 274 final.

⁸³ SL C 417, 2.12.2020., str. 1.–16.

- (20) U Akcijskom planu za digitalno obrazovanje⁸⁴ utvrđene su mjere za poboljšanje digitalnih vještina i kompetencija za digitalnu transformaciju kako bi se osiguralo da nijedan učenik ne bude zapostavljen i da osobe s diplomom imaju kompetencije potrebne na tržištu rada. U planu je predviđena izrada zajedničkih smjernica za nastavnike i odgojno-obrazovne djelatnike radi poticanja digitalne pismenosti i suzbijanja dezinformacija, predviđeno je ažuriranje Europskog okvira digitalnih kompetencija i planiran je Prijedlog preporuke Vijeća o poboljšanju prenošenja digitalnih vještina u obrazovanju i osposobljavanju. Akcijskim planom potiče se i na uklanjanje rodne neravnopravnosti u područjima STEM.
- (21) U Preporuci Vijeća o uspostavi europskog jamstva za djecu pozivaju se države članice da djeci kojoj je potrebna pomoć (odnosno djeci izloženoj riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti, a pogotovo Romima) zajamče djelotvoran i besplatan pristup obrazovanju i školskim aktivnostima. U strategiji EU-a o pravima djeteta poziva se na izgradnju uključivog i kvalitetnog obrazovanja. U novoj Strategiji EU-a za bolji internet za djecu poziva se na izgradnju digitalnog okruženja u kojem će djeca biti zaštićena i u kojem će se ona osnažiti i poštovati te se ističe da djeca u ranjivom položaju trebaju imati jednake mogućnosti za iskorištavanje prilika koje pruža digitalno desetljeće.
- (22) Novom generacijom EU-ovih strategija za ravnopravnost i okvirâ politike uključivanja donesenih 2020. i 2021.⁸⁵ uvelike se ističe promicanje pravednosti i uključivosti te borbe protiv diskriminacije u obrazovanju, uz pružanje ciljane potpore osobama u najnepovoljnijem položaju i onima koje su najviše diskriminirane.
- (23) U Preporuci Vijeća o lakšem prelasku u svijet rada – jačanje Garancije za mlade⁸⁶ preporučuje se da se povratak mladih u obrazovanje i osposobljavanje olakša raznolikim ponudama za nastavak obrazovanja, osiguravajući prema potrebi vrednovanje neformalnog i informalnog učenja. Usto, inicijativom ALMA⁸⁷ (*Aim, Learn, Master, Achieve*, hr. „Teži, nauči, svladaj, postigni”), u kojoj se potpora za obrazovanje, strukovno osposobljavanje ili zapošljavanje kombinira sa stručnom praksom u drugoj državi članici EU-a radi unapređivanja vještina, znanja i iskustva, pomaže se mladima u dobi od 18 do 30 godina koji su u nepovoljnom položaju i ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih (skupina NEET) da se uključe na tržište rada u matičnoj zemlji.
- (24) Na temelju iskustva stečenog u provedbi Preporuke Vijeća iz 2011. te novih saznanja dobivenih istraživanjima i savjetovanjima s dionicima zaključuje se da je potrebno primijeniti širi, uključiviji i sustavniji pristup školskom uspjehu, u kojem će se istodobno nastojati postići ciljevi na razini EU-a u području osnovnih vještina i ranog napuštanja školovanja te u školovanje potpuno ugraditi dimenzija dobrobiti. Takvim bi se pristupom trebao osigurati razvoj kompetencija potrebnih za uspjeh u obrazovanju i

⁸⁴ COM(2020) 624 final.

⁸⁵ Strategija za rodnu ravnopravnost 2020.–2025. (iz 2020.), Akcijski plan EU-a za antirasizam za razdoblje 2020.–2025. (iz 2020.), strateški okvir EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma 2020.–2030. (iz 2020.) i Preporuka Vijeća povezana s njime (iz 2021.), Strategija o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020.–2025. (iz 2020.), Akcijski plan za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021.–2027. (iz 2021.), Strategija o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021.–2030. (iz 2021.), Strategija EU-a za suzbijanje antisemitizma i njegovanje židovskog načina života (iz 2021.).

⁸⁶ SL C 372, 4.11.2020., str. 1.–9.

⁸⁷ Vidjeti <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1549&langId=hr>.

životu te stjecanje vrijednih iskustava učenja, motiviranost, veći angažman u zajednici i prelazak u stabilan odrasli život.

- (25) Potrebno je nastojati smanjiti broj učenika koji postižu slabe rezultate i onih koji rano napuštaju školovanje te promicati školski uspjeh u sustavima obrazovanja i osposobljavanja u čitavom EU-u. Radi pružanja koordinirane potpore djeci, mladima i njihovim obiteljima potrebno je na razini sustava osigurati usklađenost mjera politika, koordinaciju s drugim relevantnim područjima politika (kao što su zdravstvo, socijalne usluge, zapošljavanje, stanovanje, pravosuđe, migracije i integracija) i djelotvornu suradnju različitih dionika na svim razinama (nacionalnoj, regionalnoj, lokalnoj, školskoj). Istodobno je potrebno promicati pristupe na razini cijele škole kojima su obuhvaćena sva područja aktivnosti (poučavanje i učenje; planiranje i upravljanje itd.) i u kojima sudjeluju svi ključni dionici: učenici, ravnatelji škola, nastavno i nenastavno osoblje, roditelji i obitelji te lokalna i šira zajednica⁸⁸.
- (26) Ovom se Preporukom Vijeća u potpunosti poštuju načela supsidijarnosti i proporcionalnosti,

PREPORUČUJE DRŽAVAMA ČLANICAMA DA:

1. do 2025. izrade ili dodatno ojačaju **integriranu i sveobuhvatnu strategiju za školski uspjeh**, na odgovarajućoj razini i u skladu sa strukturom svojih sustava obrazovanja i osposobljavanja, radi odvajanja odgojno-obrazovnih ishoda od socioekonomskog položaja, promicanja uključenosti u obrazovanju (među ostalim suzbijanjem segregacije u obrazovanju) i daljnjeg smanjivanja ranog napuštanja školovanja i slabih rezultata iz osnovnih vještina, kako je predloženo u okviru politike navedenom u Prilogu. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti dobrobiti u školi jer je ona ključna komponenta školskog uspjeha. Ta strategija trebala bi sadržavati mjere **prevencije, intervencije i kompenzacije** (uključujući mjere ponuđene u okviru Garancije za mlade), **temeljiti se na dokazima** i u njoj bi se **univerzalne mjere trebale kombinirati s ciljanim i/ili prilagođenim odredbama** za učenike kojima je potrebna dodatna pozornost i potpora u uključenim okruženjima (kao što su učenici slabijeg socioekonomskog statusa, učenici migrantskog – među ostalim izbjegličkog – ili romskog podrijetla, učenici s vidljivim i nevidljivim vrstama invaliditeta, s posebnim obrazovnim potrebama ili problemima s mentalnim zdravljem). Ta strategija trebala bi se temeljiti i na strukturiranoj **suradnji** dionika iz različitih područja politike te s različitih razina upravljanja i obrazovnih razina; za nju bi trebalo osigurati odgovarajuća **financijska sredstva** i uz nju pripremiti jasan plan **provedbe i evaluacije**;
2. izrade i dodatno ojačaju **sustave za prikupljanje i praćenje podataka** na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, koji bi omogućivali sustavno prikupljanje kvantitativnih i kvalitativnih podataka o učenicima i čimbenicima koji utječu na ishode učenja, a pogotovo o socioekonomskom položaju. Ti sustavi moraju biti u skladu s propisima o zaštiti osobnih podataka i nacionalnim zakonodavstvom. Njima se treba osigurati da raščlanjeni podaci i informacije o mnogim aspektima budu dostupni na različitim razinama politika i da se upotrebljavaju za prevenciju i ranu intervenciju, analizu i osmišljavanje politika, usmjeravanje, praćenje i evaluaciju prethodno navedene strategije;

⁸⁸ Vidjeti definiciju u priloženom radnom dokumentu službi Komisije.

3. u kontekstu integrirane i sveobuhvatne strategije kombiniraju mjere prevencije, intervencije i kompenzacije, kako su navedene u okviru politike u Prilogu, radi pružanja potpore:
 - 3.1. **učenicima** – sustavnim kombiniranjem različitih mjera u okviru kojih se najveća važnost pridaje interesima i potrebama učenika;
 - 3.2. **ravnateljima škola, učiteljima, nastavnicima i drugom osoblju** – osiguravanjem da imaju znanja, vještine i kompetencije te vrijeme, prostor i odgovarajuću potporu za djelotvoran rad s učenicima kojima prijeti rizik od isključenosti, postizanja slabih rezultata i ranog napuštanja školovanja;
 - 3.3. **školama** – u oblikovanju pristupa školskom uspjehu „na razini cijele škole”, u čijem okviru svi članovi školske zajednice (ravnatelji škola, učitelji, nastavnici i drugi odgojno-obrazovni djelatnici, učenici, roditelji, obitelji i lokalna zajednica) i vanjski dionici aktivno sudjeluju i surađuju u promicanju obrazovnog uspjeha za sve učenike;
 - 3.4. mjerama **na razini sustava** radi jačanja pravednosti i uključivosti u obrazovanju i osposobljavanju te obrazovnog uspjeha svih učenika, među ostalim uklanjanjem struktura i mehanizama koji bi mogli osobito štetno utjecati na učenike iz skupina u nepovoljnijem položaju;
4. optimiziraju upotrebu nacionalnih i EU-ovih **resursa** za ulaganje u infrastrukturu, stručno usavršavanje, alate i resurse za jačanje uključivosti, ravnopravnosti i dobiti u obrazovanju, među ostalim fondova i stručnog znanja EU-a za reforme i ulaganje u infrastrukturu, alate, pedagogiju i stvaranje zdravih okruženja za učenje, pogotovo programa Erasmus+, Mehanizma za oporavak i otpornost, Europskog socijalnog fonda plus, Europskog fonda za regionalni razvoj, programa Digitalna Europa, programa Obzor Europa, Instrumenta za tehničku potporu, Fonda za azil, migracije i integraciju itd. te osiguraju da upotreba sredstava bude usklađena s cjelokupnom strategijom;
5. u okviru mehanizama izvješćivanja europskog prostora obrazovanja i europskog semestra izvješćuju o svojoj strategiji, poduzetim mjerama, relevantnim mehanizmima praćenja i evaluacije te dodijeljenim proračunskim sredstvima;

POZIVA KOMISIJU DA:

1. podupire provedbu Preporuke Vijeća i povezanih inicijativa, kao što je jamstvo za djecu, olakšavanjem uzajamnog učenja i razmjene među državama članicama i svim relevantnim dionicima u području obrazovnog uspjeha na sljedeće načine:
 - 1.1. provedbom strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja u smjeru europskog prostora obrazovanja i šire (2021.–2030.), u kojem su glavna prioritetna područja smanjenje ranog napuštanja školovanja, poboljšanje rezultata u osnovnim vještinama i promicanje dobiti učenika, učitelja i nastavnika;
 - 1.2. uspostavom stručne skupine za poticajna okruženja za učenje i dobit u školi usmjerene na skupine izložene riziku od postizanja slabijih rezultata te promicanjem aktivnosti te skupine, koja će osim toga unaprijediti utvrđivanje dobre prakse u području razvoja poticajnih i zdravih okruženja za učenje, promicanja mentalnog zdravlja, zdravih načina života te fizičke i emocionalne dobiti (uključujući pomoć protiv posttraumatskog stresa) te prakse u prevenciji vršnjačkog nasilja i nasilja u

školi, a unaprijedit će i prijedloge za djelotvorno uvođenje uspješnih praksi u škole te preporuke za aktivnosti informiranja na razini EU-a i nacionalnoj razini;

- 1.3. aktivnim sudjelovanjem mladih u provedbi Preporuke Vijeća, među ostalim u okviru dijaloga EU-a s mladima, kako bi se osiguralo da se u potpunosti uzmu u obzir mišljenja, stajališta i potrebe mladih, uključujući one u nepovoljnom položaju;
- 1.4. razmjenom uspješnih primjera iz prakse (uključujući prakse uzajamnog učenja i uzajamnog mentorstva), smjernica i praktičnih alata radi podupiranja osmišljavanja, provedbe i evaluacije nacionalnih, regionalnih i lokalnih politika i praksi, uključujući one koje se ciljano odnose na učenike u nepovoljnom položaju, korištenjem internetskim platformama EU-a i zajednicama za obrazovanje i osposobljavanje, među kojima su zajednica eTwinning, nova Europska platforma za odgoj i obrazovanje, zajednica bivših studenata u okviru programa Erasmus+, ambasadori Cedefopa za suzbijanje ranog napuštanja školovanja i Kutak za učenje, na kojem su dostupni višejezični nastavni materijali o EU-u;
- 1.5. širenjem i poticanjem na korištenje prilika za promicanje, podupiranje i omogućivanje uključivosti, pravednosti i dobrobiti u obrazovanju u okviru fondova EU-a, kao što su program Erasmus+, Mehanizam za oporavak i otpornost, Europski socijalni fond plus, Europski fond za regionalni razvoj, program Digitalna Europa, program Obzor Europa, instrument za tehničku potporu, Fond za azil, migracije i integraciju itd.;
- 1.6. podupiranjem istraživanja i anketa na razini EU-a; poticanjem uspostavljanja istraživačkih mreža i podupiranjem dijaloga između istraživačke zajednice i oblikovatelja politika te istraživačke zajednice i odgojno-obrazovnih djelatnika;
- 1.7. uzimanjem u obzir strukturiranog dijaloga o digitalnom obrazovanju i vještinama te prijedloga preporuka Vijeća koji iz njega proizlaze;
2. u suradnji s državama članicama podupire izradu i diseminaciju smjernica i resursa o obrazovnom uspjehu za sve učenike (uključujući o integraciji migranata i učenju jezika), među ostalim daljnjim razvojem i promicanjem Europskog skupa alata za škole „Promicanje uključivog obrazovanja i suzbijanje ranog napuštanja školovanja”, Zbirke poticajnih praksi o uključivom obrazovanju i građanskom odgoju i Cedefopova alata za strukovno obrazovanje i osposobljavanje za suzbijanje ranog napuštanja školovanja;
3. podupire mogućnosti stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih djelatnika i drugih dionika na sljedeće načine:
 - 3.1. razmjenom uspješnih primjera iz prakse razmjene osoblja u okviru programa Erasmus+, projekata i mreža, među ostalim putem internetske zajednice eTwinning, Akademija za stručno usavršavanje učitelja u okviru programa Erasmus+ te centara strukovne izvrsnosti;
 - 3.2. omogućivanjem masovnih otvorenih internetskih tečajeva (MOOC) i mikrokvalifikacija za učitelje, nastavnike, ravnatelje škola te edukatore učitelja i nastavnika u organizaciji nove Europske platforme za odgoj i obrazovanje te promicanjem širokog pohađanja tih tečajeva;
4. prati provedbu Preporuke Vijeća i izvješćuje o njoj u okviru europskog semestra (među ostalim s pomoću revidiranog pregleda socijalnih pokazatelja) i europskog prostora obrazovanja;

5. prati napredak u postizanju ciljeva na razini EU-a i povremeno izvješćuje o njemu u okviru izvješća o europskom prostoru obrazovanja; prema potrebi razmatra načine za poboljšanje praćenja na razini EU-a, pogotovo procjenom postojećih i predlaganjem novih pokazatelja na razini EU-a, posebice za uključivost i pravednost;
6. Preporuka Vijeća od 28. lipnja 2011. o politikama za smanjenje ranog napuštanja školovanja stavlja se izvan snage. [Ovom se Preporukom stavlja izvan snage i zamjenjuje Preporuka Vijeća od 28. lipnja 2011. o politikama za smanjenje ranog napuštanja školovanja, SL C 191, 1.7.2011.]

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Vijeće
Predsjednik*